

**Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Filozofická fakulta**

Archeologický ústav

POSUDEK OPONENTA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Studijní obor:	Historie - Archeologie
Akademický rok:	2016/2017
Název práce:	Archeologické doklady středověké zbroje z území České republiky
Autor/ka práce:	Karel Novák
Vedoucí práce:	doc. PhDr. Rudolf Krajíc, CSc.
Oponent/ka práce:	Mgr. Petr Žákovský, Ph.D.

1. HODNOCENÍ OBSAHOVÉ STRÁNKY PRÁCE (hodnocení vyznačte X)	1	2	3	4	Nelze hodnotit
Stanovení cíle/hypotéz/výzkumných otázek a míra jejich naplnění			X		
Použité metody, jejich adekvátnost a relevance ve vztahu k tématu				X	
Faktická, věcná a obsahová správnost			X		
Naplnění zadání bakalářské práce			X		
Interpretace výsledků				X	
Formulace závěrů práce			X		
Odborný přínos práce a její praktické využití				X	
Schopnost argumentace a kritického myšlení autora/ky			X		

2. HODNOCENÍ FORMÁLNÍ STRÁNKY PRÁCE (hodnocení vyznačte X)	1	2	3	4	Nelze hodnotit
Shromáždění relevantních informací (literatury a ostatních zdrojů)				X	
Provázanost a sled textu, návaznost kapitol			X		
Jazyková a stylistická úroveň práce		X			
Práce s daty, informacemi a odbornou literaturou (správnost a četnost odkazování)				X	

3. ZÁVĚREČNÉ SLOVNÍ HODNOCENÍ OPONENTA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Diplomant se ujal velice zajímavého a nutno říci, že i poměrně složitého, o to ale více záslužného úkolu, shromáždit informace k dosud nalezeným součástem středověkého ochranného odění a vůbec prvků pasivní obrany středověkých bojovníků z oblasti dnešní České republiky. Již na počátku je však nutné říci, že tento úkol byl patrně nad síly autora, jak ostatně z celé práce jednoznačně vyplývá.

Sám autor si podle své anotace vytkl dva základní cíle práce. Prvním, a snad to chápu dobře, i hlavním úkolem mělo být vlastní shromáždění informací o nálezech těchto ochranných elementů z našeho území a jejich syntéza a analýza. U tohoto prvního bodu je nutné říci, že autor vycházel pouze a výhradně z dosud publikovaného materiálu a sám se na dokumentaci ani jediného předmětu nepodílel. O to více udivuje fakt, že celou řadu významných nálezů ve svém soupise zcela pominul, což v konečném důsledku výrazně ovlivnilo i jeho závěrečné vyhodnocení. Za druhý bod, či chcete-li cíl své práce, si autor zvolil, jak sám píše „zmapovat dosavadní stav bádání v daném oboru“. Text k danému tématu bychom v předložené práci však hledali zcela marně a výběrový, a bohužel i zřejmě zcela náhodný seznam autorů zabývajících se obecně středověkým vojenstvím a militariemi daného období tuto absenci nemůže nahradit ani náhodou (s. 8). Ostatně i v této mikro pasáži se setkáme s největší diplomantovou slabinou, která nás ostatně bude doprovázet jako ta pomyslná červená nit celou jeho práci, což je jeho naprosto nedostatečná znalost relevantní odborné literatury.

Autor svou práci rozdělil do tří základních kapitol. V první z nich se pokusil nastínit obecný vývoj ochranné zbroje na evropském kontinentu v poměrně dlouhém časovém úseku od 6. do 16. století. Zcela zde postrádám vysvětlení, ač ho patrně matně tuším, proč si diplomant vytyčil právě tento časový horizont. Snad, aby se mu překrýval s historickým vytýčením středověku? To by se pak ale nemohl, byť v omezené míře, zabývat celoplátovými zbrojemi z průběhu 16. století. Pokud tomu tak je, měl by v této pasáži nepochybně zdůvodnit, proč tomu tak je. Osobně bych doporučoval v takto koncipované práci nechat zcela stranou vývoj ochranné zbroje v raném středověku, protože to je rozsáhlá a zcela samostatná kapitola zahrnující celou rozsáhlou škálu problémů spojenou např. i s mezinárodními vztahy a kontakty apod. Takové téma by si nepochybně zasloužilo samostatného monografického zpracování, které by však nemohlo být založeno pouze na českém a moravském publikovaném materiálu, nýbrž na poctivém soupise materiálu a jeho komparaci minimálně s materiálem z celé střední a jihovýchodní Evropy.

Vlastní text této obsáhlé kapitoly, která zaujímá zhruba polovinu celkového rozsahu práce, je pak zatížen celou řadou omylů, nepřesností a zastaralých tvrzení, které autor nekriticky přejímá ze zdrojů, z kterých při psaní své práce čerpal. Při jejím koncipování totiž vycházel z velice omezeného počtu literatury, přičemž v ní převládají, a dá se říci, že naprosto dominují, populárně laděné kompilační práce (Choc 1957; Vesey 1964; Martin 1967; Wilkinson 1971; Lenhart 2000-2005; Klučina 2004; Embleton 2007; Flori 2008 apod.). To, že jak sám autor uvádí, byly práce Petra Klučiny snadno dostupné, a proto je využil při psaní své práce (s. 8), nevysvětluje absenci základní literatury, ale spíše potvrzuje a zvýrazňuje jeho zřejmě pramalý zájem o zvolené téma. Tím samozřejmě nechci říci, že by výše populárně laděné práce neměly svoji cenu. Většinou se v nich však setkáme s nepůvodními, kompilovanými a v řadě případů i výrazně zestručněnými informacemi z odborné literatury. Je to dáno samozřejmě tím, na jaké cílové čtenáře jsou tyto práce zaměřeny. Jsou to nepochybně laičtí čtenáři, pro které jsou tyto práce určeny jako první vzhled do dané problematiky. Kompilovat z těchto

kompilací text odborné práce, což bakalářská práce v oboru archeologie nepochybně být má, je značně metodicky pochybené. Navíc výběr literatury se jeví jako zcela náhodný. Chápu, že Klučinovy práce byly pro autora nejdostupnější, ale proč místo Wilkinsona a Floriho nevyužil třeba lépe informovaného Nickela, Edgeho s Paddockem či Normana je pro mě záhadou. Respektive mě to utvrzuje v autorově nesystematickém studiu literatury. To, že autor takřka vůbec nepracuje s relevantními odbornými pracemi, které tvoří základní kámen našeho poznání dané problematiky, mě pak již vlastně ani neudivuje (např. Blair 1979; Thomas 1944; Thomas-Gamber-Schedelmann 1964; Gamber 1953; 1954; Boccia-Coelho 1967; Nowakowski 1990, 31-110; 1998, 73-105 apod.).

Z tohoto pohledu se daná kapitola jeví, i s ohledem na další části práce, jako zbytečně dlouhá, přičemž nepřináší zcela nic nového a osobně bych ji doporučil výrazně zkrátit a založit na relevantní literatuře. Je totiž nasnadě, jaké výsledky asi tak může přinést kompilát z kompilátů. Asi zde nemá smysl uvádět jednotlivé autorovy chyby a nedůslednosti, kterých se při psaní této pasáže textu dopustil, neboť pak by pak tento posudek dosáhl neúměrné délky. Na ukázkou lze uvést alespoň několik příkladů. Na str. 9 autor píše, že lamely brigantin byly mezi látkové vrstvy našívány. Tato praxe však byla rozšířena pouze u speciálních „jack of plate“ známých z renesanční Anglie. Ve střeoevropském prostoru jsou středověké brigantiny konstruovány takřka výhradně nýtováním. Rozhodně není pravda, že by lamely brigantin, nýtované na svrchní a spodní látkový překryv méně podléhaly korozi, jak autor opakovaně píše na str. 19 a 24. Je nasnadě, že tomu tak být nemohlo. Přesný opak je pravdou. Vnější látka zadržovala vlhkost vzduchu, srážkovou vlhkost apod., oproti tomu vnitřní látkový pokryv absorboval pot svého majitele. Lamely tak byly vystaveny působením korozních činitelů z obou stran, což byl značný problém, neboť s ohledem na konstrukci brigantin nebyla možná jejich jakákoliv údržba. Z tohoto důvodu se na celé řadě nálezů setkáváme s cinováním jejich povrchů, které mělo korodování omezit (srov. Vích-Žákovský 2016, 301, kde i další literatura). Autor na několika místech také mluví o plátových vestách, které měly být rozdílné od brigantin a podle něj, alespoň jak jsem to pochopil, měly brigantinám předcházet (str. 23). Toto je však zcela moderní rozdělení, které nemá opory ani v písemných, ani hmotných pramenech. Brigantiny se nepochybně počaly vyvíjet již po polovině 13. století (dosud nedoručený možný vliv zbrojí typu *jawsan* z oblasti Středního východu ve spojitosti s mongolským vpádem do Evropy), jak nás o tom informují především ikonografické prameny. Tzv. plátové vesty jsou jen ranými fázemi brigantin, se kterými mají shodné konstrukční řešení a liší se jen v konstrukčních schématech a velikosti jednotlivých lamel.

Nelze ani souhlasit s tvrzením autora, že výroba kroužkových brní byla ve své době jednoduchá, až primitivní (s. 12, 17). Vždyť jen výroba samotného drátu či jednotlivých kroužků plochého průřezu byla zejména v období raného středověku značně komplikovaným úkonem. Není také pravda, že by se již v 16. století nenosily plátové zbroje na drátěných brních (str. 26, 29). Opět opak je pravdou, byť již od 1. poloviny 15. století je začaly nahrazovat praktičtější speciální brněné doplňky plátových zbrojí, které chránily místa nedostatečně bráněná vlastní zbrojí např. v oblasti podpaží, loketních jamek či slabin (tzv. *flankhart* či *voiders* a *arming doublets*). Jednotlivé části konstruované ve shodě se soudobými drátěnými brněmi byly našívány na prošívané kabátce, takže se značně snížila jejich hmotnost. Ve světových sbírkách se dochovaly především jejich charakteristické rukávce, jak lze ostatně jednoznačně interpretovat i rukávec nalezený v areálu hradu Lopata, který je autorem chybně považován za torzo drátěné košile. O tomto typu ochranného odění se však autor práce vůbec nezmiňuje.

Bohužel autor velice odbyl asi jedno z nejdůležitějších a zároveň nejzajímavějších období ve vývoji ochranné zbroje vůbec, a to 2. polovinu 14. století, která se v odborné literatuře nazývá obecně „dobou experimentu“, někdy také jako „dobou kombinovaných zbrojí“ (s. 20). V této etapě vývoje se totiž objevuje celá řada konstrukčních variant různých typů zbrojí, oscilujících mezi kroužkovou brní, brigantinami a ranými plátovými zbrojemi. Toto přelomové období ve vývoji ochranné zbroje však autor více méně pomíjí a předmětnou kapitolku uzavírá konstatováním, že: *„Problematika kombinovaných zbrojí 14. století je mnohem komplikovanější a neexistují žádná přesná schémata kombinovaných zbrojí. Jednotlivé prvky mohly být různě kombinovány, tak aby vyhovovaly nejen nositeli, ale i regionálním potřebám. Pro potřeby této práce a pro základní představu postačí tento stručný přehled“*. S ohledem na předcházející a následující text rozhodně takový přehled nestačí. Ač velice nerad odkazují na vlastní práce, přesto doporučuji diplomantovi více prostudovat studie o tzv. brodeckém nálezu (Žákovský 2008, 413-419) či nálezech z hradu Orlíka ve východních Čechách (Vích-Žákovský 2016, 295-305), kde je tato problematika shrnuta, stejně, jako ve velmi zdařilé studii Lecha Marka (Marek-Konczewski 2010, 101-109). Když nic jiného, alespoň v těchto studiích autor nalezne odkazy na další relevantní literaturu, na základě které by si mohl utvořit vlastní názor na toto přelomové a v mnohém i překotné období vývoje ochranné zbroje.

S jistými aspekty ochranné zbroje si pak autor nevěděl už vůbec rady. Jak jinak si vysvětlit tvrzení, že platněji si přetavoval polotovary plechů na výrobu zbroje??? (s. 26) Autor zřejmě neví, že např. již ve druhé polovině 14. století disponovaly proslulé dílny milánských mistrů z rodiny Missaglia rozsáhlými hamry, které pro ně připravovaly kvalitní plech, takže na vlastního platněřského mistra zbývalo již „jen“ vlastní „vybouchání“ zbroje. Jistě, většina mistrů si zřejmě plech musela dále z dodávek železného materiálu vyrábět sama. Rozhodně ale ne „přetavováním“, nýbrž poctivým a pracným kovářským procesem!!! Vzhledem k tomu, že autor evidentně nic neví ani o přímé výrobě železa, natož pak něco o jeho následném zpracování, silně bych doporučil, aby tato pasáž byla z práce úplně vypuštěna. Pasáž o „čistém železe bez uhlíku“ (s. 26), ze kterého měly být podle autora vyráběny levnější verze zbrojí, totiž vyvolá v zasvěcenějším čtenáři již jen bezradný úsměv.

Osobitá je rovněž v některých pasážích terminologie autora, který neměl po ruce zřejmě ani ty základní práce, kde by našel akceptovatelné moderní návrhy terminologie pro jednotlivé části zbrojí (např. Beneš 1972; Hrbatý 2006, 12-13). Dočteme se tudíž např. o „*baňatých zbrojích*“ (str. 26) či „*kulaté ochraně ramen*“ (str. 22). Zcela nekriticky přejímá rovněž tvrzení některých autorů o rozdělení zbrojí na „*rytiřské*“ a „*knechtské*“ (str. 27-28). To, že některý pěší či jízdní bojovník byl vystrojen pouze předním plechem, tedy kyrysem, ještě neznamená, že je to jiný typ zbroje. Jisté funkční, případně sociální rozlišení zbrojí lze, podle mého mínění, v hypotetické rovině stanovit pouze na základě konstrukčního řešení a celkového zpracování a s tím ruku v ruce související pořizovací cenou té které zbroje. Způsoby nošení nám o tomto aspektu nic říci nemohou, bez ohledu na fakt, že autor nebere na vědomí ani případné dlouhodobé využívání zbraní a zbroje, které se projevuje v celé řadě písemných pramenů – především v soupisech hotovostí (např. Grabarczyk 2000). Nelze rovněž souhlasit s tím, že by některé exempláře zbrojí byly již v 16. století vyráběny primárně jako sbírkové předměty do tehdejších kunstkomor a zakládaných rodových sbírek zbraní, jak to lze vyčíst z autorovy věty na str. 29.

V popisech rozdílů mezi výrobky italských a německých platněřských mistrů pak autor nechává zcela stranou specifické formy zbrojí, které celkem jednoznačně svou morfologií ukazují na místo původu. Např. zmínky o charakteristických německých „*kastenbrustech*“ bychom v práci hledali zcela marně.

Zcela nevyhovující je pak i kapitola s názvem „Turnajové zbroje“, kde se o turnajových zbraních ve skutečnosti nedozvíme takřka nic. Je to jen soubor náhodně vybraných informací o turnajích a jejich jednotlivých disciplínách, který je opět založen pouze na informacích z práce P. Klučiny a částečně i J. Floriho.

Věcných chyb, omylů, nedostatků a vyložených nesmyslů bychom však v této části práce našli celou dlouhou řadu. V nedůslednosti práci s literaturou autora navíc usvědčuje i řada dalších jednodušších faktografických chyb, třeba když hrad Küssnach považuje za vesnici apod. (str. 24)

Druhou část práce představuje katalog nálezů, který je založen, a to je opět nutné zdůraznit, pouze na informacích z literatury. Nepodařilo se mi zcela jasně rozklíčovat, proč některé poměrně nevýznamné a v řadě případů i zcela sporné nálezy mají vlastní katalogová hesla, a proč o mnoho významnější exempláře jsou pouze zmíněny v „ostatních nálezech“ (s. 44, 48, 55). Naskýtá se zde vtíravá myšlenka, že ve skutečnosti tyto nálezy, respektive publikace, v nichž jsou zmíněny, neměl autor v rukou a cituje je pouze z druhé ruky. Jinak si to vysvětlit nedokážu. Přesvědčen o tomto faktu jsem pak i u velké většiny citací zahraničních autorů, které diplomant uvádí jako analogie v závislosti na primárních textech, ze kterých skutečně čerpal. To je však praxe zcela nepřipustná!

Vlastní katalog je značně zmatený, jak už bylo řečeno výše, a velice těžko se s ním pracuje. V podstatě autorem udávaných 119 náleзовých souborů (nebo jednotlivých nálezů?) by případný čtenář ověřoval jen velmi těžko. Pokud se zde nebudeme zabývat materiálem raně středověkým, který opět doporučuji z práce vypustit, pracuje autor pouze s náhodným výběrem doposud publikovaného materiálu. To opět ukazuje na autorovy limity znalosti odborné literatury. U příležitosti např. zcela postrádám informace o nálezech hrncové přilby z hradu Velenice, které si všiml ve své práci již A. Demmin (Demmin 1891, 507; Durdík 1989, 63-64; Šnajdrová 2014, 34; Žákovský-Hošek-Cisár 2012, 109, obr. 18:a) a Dalečína (Žákovský-Hošek-Cisár 2012), nálezy železných klobouků ze Žatce (např. Denkstein 1953, obr. 18), přičemž klobouk se zbytky patrně červené malby z Miskovic u Kutné Hory není opatřen žádným hodnotným označením (s. 61), nýbrž přilba byla nejspíše druhotně upravena na kotlík či džber k vytahování vody ze studny, obdobně jako železný klobouk z Londýna. Chybí zde i zmínka o unikátním nálezu turnajové kolčí přilby z Roudnice nad Labem (Šnajdrová 2014, 46). Oproti tomu je do soupisu pojat šalíf ze sbírek Jihomoravského muzea ve Znojmě (Hrbatý 2006, 22), který neprošel archeologickou transformací, a tudíž by měl být ze soupisu vyřazen.

Se stejnou situací se setkáváme i u autorem popisovaných pozůstatků drátěné brně, brigantin a plátových zbrojí. Pomineme-li zde zmínky o nálezech řady dalších jednotlivých lamel brigantin, které autor nezná (srov. Vích-Žákovský 2016, 298; Hložek-Savková-Volák 2016), měla by být práce doplněna přinejmenším o nálezy zlomků plátových zbrojí z Dolan (Burian 1965, 5, obr. 4) a Třebovetic (Drnovský 2012), či zlomky drátěných brní z dobře datovatelných kontextů hradu ve Veselí nad Moravou (Žákovský-Hošek 2015). Chybná autorova interpretace nálezu rukávce z hradu Lopaty (s. 40) již byla zmíněna výše. Je pochopitelné, že autor již zřejmě nemohl do své práce zahrnout i nedávno publikované torza různých částí ochranné zbroje z Orlíka u Brandýsa na Orlicích (Vích-Žákovský 2016, 295-311), ale nálezy torz plátových rukavic z Duchcova (Durdík 1962, 843), Brna (Malaníková-Procházka-Žákovský 2013, 632, obr. 294) a poněkud problematický nález drátěné rukavice z hradu Kamýk (Durdík 1962, 843) jistě zaregistrovat mohl. Trochu mě zaráží, s ohledem na osobu školitele, i neznalost materiálu ze Sezimova Ústí (Krajíc 2003, 190-191). Oproti tomu údajná lamela z hradu Pajrek není ve skutečnosti zbytkem zbroje, ale zřejmě reparační záplatou kotle či jiné toreutiky. Není

zde mým úkolem podávat vyčerpávající výčet dosud publikovaných nálezů elementů středověké ochranné zbroje, které diplomant pomínul. Jistě i z výše uvedeného výběru jasně vyplývá, že autorův sběr dat neprobíhal v žádném případě systematicky, nýbrž zcela nahodile. Dopustil se zde navíc celé řady věcných omylů. Tak např. hrad Třemšín neleží na katastru Brno-venkova (str. 48), nýbrž na Příbramsku apod.

Na obou výše rozebraných kapitolách je pak zcela závislá i poslední část práce nazvána poněkud nadneseně „Analýza a syntéza“ (s. 58-67). Vzhledem k výše uvedeným poznatkům jistě nepřekvapuje, že ani autorovy pokusy o jakési vyhodnocení těchto nálezů nebudou a ani nemohou mít širší platnost. Bohužel se opět potýkáme se stejným problémem, jako v případě první části práce. Je totiž nasnadě, že jak kompilát z kompilátů, tak náhodný výběr z náhodných nálezů, nás v poznání dané problematiky nemohou posunout nikam dále. Lze to demonstrovat např. na požadavku autora, aby v budoucnu byly zpracovány (předpokládám, že české) náhrobní kameny s postavami ozbrojenců, které by nám podle něj mohly přinést informace ke konstrukčním variantám jednotlivých typů zbrojí a případně i něco k jejich regionálním odlišnostem (s. 65, 68). Kdyby se autor o zadané téma opravdu více zajímal, tak by věděl, že ty charakteristické monumentální sepulkrální památky s realisticky zobrazenými postavami zemřelých, jež jsou typické pro německé a anglosaské prostředí, se v našich zemích takřka nevyskytují (snad s výjimkou tumb českých králů v katedrále sv. Víta na Pražském hradě). U nás se tato monumentální funerální plastika dochovala v masovějším měřítku až ze sklonku 15. a počátku 16. století. Nemohl by taktéž napsat, že: „*první celoplátové zbroje se poprvé objevily v Itálii až v průběhu 1. poloviny 14. století*“ (s. 65), když tomu ve skutečnosti bylo zhruba o sto let později.

V práci pak zcela postrádám jakýsi kulturně historický vhled do dané problematiky. Tedy kapitolku, která by obsahovala alespoň základní údaje o výrobcích ochranných elementů v českých zemích (brnění, platněři, helměři, štítaři apod.), o jejich sociálním postavení, obchodech apod. (prozatím třeba zůstala stranou zmínka o platněři milánského původu v Praze na přelomu 14. a 15. století, o kterém se zmiňuje Tomek a Winter). Dále informace o cenách jejich výrobků a tím pádem o jejich dostupnosti a případném sociálním rozvrstvení jejich majitelů na základě soupisů městských, cechovních i zemských hotovostí či žoldnéřských oddílů (např. Grabarczyk 2000). Jistě by stálo za to i uvést alespoň některé termíny z původních pramenů české provenience, které se týkají dané problematiky, neboť není pravda, jak píše autor na str. 9, že by se termíny vztahující se k ochranným zbrojím objevily v českých pramenech až v období husitské revoluce. Již v roce 1362 např. Karel IV. objednává řadu zbrojí v Norimberku a Sulzbachu apod. (např. Goliński 1999, 133). V této souvislosti se nelze opírat pouze o vysloveně české termíny, neboť ty nelze zcela separovat od německé či polské dobové terminologie.

Abych tedy ve stručnosti shrnul svůj poněkud delší posudek, ve kterém se záměrně nezabývám formálními stránkami práce (viz bodové hodnocení v přední části posudku), musím přeci jen ještě něco říci ke struktuře práce i jejímu zadání. Naskýtá se totiž zásadní otázka, zda takto široce pojaté téma je vhodným námětem pro bakalářskou práci, neboť pro její zdárné ukončení musí mít diplomant poměrně rozsáhlé znalosti nejen české, nýbrž i zahraniční literatury, stejně jako dobré povědomí o sbírkových kolekcích na našem území. Bez těchto předpokladů je podle mého mínění takto široce pojatá práce předem odsouzena k neúspěchu. Dané téma se jeví vhodnější již pro pokročilejší formu studia, o čemž mě přesvědčuje koneckonců i výsledek předložené práce.

Osobně bych tedy doporučil z této bakalářské práce zcela vypustit pasáže o raně středověké ochranné zbroji a zaměřit se důkladněji na vývoj ochranného odění od 11. do 16. století na základě relevantní literatury. Tento přehled vývoje však nemusí být nijak dlouhý a podrobný, a měl by spíše podchycovat základní vývojové tendence. Do takového textu by pak měly být včleněny i nálezy z našeho území, které by tak byly zasazeny do evropského kontextu a kontextu obecného vývoje ochranné zbroje. To se ostatně týká i autorem zvolené obrazové přílohy, které mnohdy tyto základní vývojové tendence vůbec nepostihují. Osobně bych autorovi doporučil i kladení většího důrazu na české nálezy, jejich popis a případné vyobrazení, které v práci u většiny zmiňovaných artefaktů zcela postrádám. Doporučil bych rovněž doplnit práci alespoň o krátkou kapitolku zaměřenou na výrobce ochranného odění, ceny jejich výrobků a jejich rozšíření ve všech tehdejších sociálních prostředích, která by mu pak dovolila v kombinaci s vlastními archeologickými nálezy postulovat obecnější závěry. Zejména pro 15. století již máme k dispozici celou řadu písemných pramenů (soupisy městských, cechovních, vesnických hotovostí či soupisy žoldnéřských rot), ze kterých jasně vyplývá, že vlastnictví ochranné zbroje se již nesoustředilo pouze v rukou majetných členů tehdejší populace, ale setkáváme se s ní i v kšaftech a soupisech vybavení pocházejících z poměrně chudých městských domácností a selských gruntů. V tomto ohledu bude nutné i zcela přepracovat autorovy závěry.

Z výše uvedených důvodů nemohu bohužel jinak, než posoudit práci jako nedostatečnou, která podle mého názoru nesplňuje nároky kladené na práce tohoto typu. V předložené podobě ji tudíž nemohu doporučit k obhajobě.

Literatura:

- Beneš, C. 1972: *Glossarium armorum. Arma defensiva*. České vydání. Graz.
- Blair, C. 1979: *European Armour. Circa 1066 to circa 1700*. London.
- Boccia, L. G. – Coelho, E. T. 1967: *L'arte dell'armature in Italia*. Milano.
- Burian, V. 1965: *Nálezy z kartuzie a husitského opevnění v Dolanech (výzkum 1963)*. Práce Odboru společenských věd Vlastivědného ústavu v Olomouci č. 6. Olomouc.
- Demmin, A. 1891: *Die Kriegswaffen in ihren geschichtlichen Entwicklungen von den ältesten Zeiten bis auf die Gegenwart. Eine Encyclopädie der Waffenkunde*. Gera - Untermhaus.
- Denkstein, V., ed. 1953: *Husitské revoluční hnutí. Průvodce výstavou*. Praha.
- Drnovský, P. 2012: "Tvrz" v Třeboveticích. *Hmotná kultura středověkého a raně novověkého sídla ve východních Čechách, Studia mediaevalia Pragensia*, 177-226.
- Durdík, J. 1962: *Soupis středověkých militarií jako podklad pro studium vývoje materiálně technické základny středověkého vojenství, Historie a vojenství 1962*, 839-849.
- 1989: *Přilba kbelcová jezdecká*. In: *Památky národní minulosti. Katalog historické expozice v Lobkovickém paláci Národního muzea v Praze (Kočí, J. – Vondruška, V. edd.)*, 63-64. Praha.
- Edge, D. – Paddock, J. M. 1988: *Arms and Armor of the Medieval Knight. An Illustrated History of Weaponry in the Middle Ages*. New York.
- Gamber, O. 1953: *Harnischstudien 5. Stilgeschichte des Plattenharnisch von den Anfängen bis um 1440*, *Jahrbuch der Kunsthistorischen Sammlungen in Wien L – Neue Folge* 14, 53-92.
- 1955: *Harnischstudien 6. Stilgeschichte des Plattenharnisch von 1440-1510*, *Jahrbuch der Kunsthistorischen Sammlungen in Wien LIII – Neue Folge* 15, 31-102.
- Goliński, M. 1999: *Rüstungen Karls IV. in den Jahren 1362-1363. Städtischer Aspekt, Quaestiones mediae aevi novae* 4, 133-154.
- Grabarczyk, T. 2000: *Piechota zaciężna Królestwa Polskiego w XV wieku*. Łódź.

- Hložek, J. – Savková, J. – Volák, J. 2016: Několik poznámek k materiálové struktuře a mechanickým vlastnostem segmentů lamelových zbrojí, *Archaeologia historica* 41, 65-85.
- Hrbatý, S. 2006: Chladná krása plátové zbroje. Plátová zbroj z 15. až 17. století ze sbírek muzeí a památkových objektů České republiky. Hradec Králové.
- Krajíc, R. 2003: Sezimovo Ústí. Archeologie středověkého poddanského města 3. Kovárna v Sezimově Ústí a analýza výrobků ze železa I. Praha – Sezimovo Ústí – Tábor.
- Malaníková, M. A. – Procházka, R. – Žákovský, P. 2013: Čas války. In.: *Dějiny Brna 2. Středověké město* (Jan, L., ed.), 624-636. Brno.
- Marek, L. – Konczewski, P. 2010: Oblężenie i upadek zamku Karpień. Interpretacja źródeł archeologicznych, *Acta Militaria Mediaevalia* VI, 93-120.
- Nickel, H. 1974: *Ullstein Waffenbuch. Eine kulturhistorische Waffenkunde mit Markenverzeichnis.* Frankfurt am Main – Wien.
- Norman, V. 1964: *Arms and Armour.* London.
- Nowakowski, A. 1990: Uzbrojenie ochronne. In: *Uzbrojenie w Polsce średniowiecznej 1350-1450* (Nadolski, A., ed.), 31-110. Łódź.
- 1998: Uzbrojenie ochronne. In: *Uzbrojenie w Polsce średniowiecznej 1450-1500* (Nowakowski, A., ed.), 73-105. Toruń.
- Šnajdrová, E. 2014: *Arma offensiva et defensiva. Historické zbraně a zbroj ze sbírky Národního muzea.* Praha.
- Thomas, B. 1944: *Deutsche Plattnerkunst.* München.
- Thomas, B. – Gamber, O. – Schedelmann, H. 1964: *Arms and Armour of the Western World.* New York.
- Vích, D. – Žákovský, P. 2016: Vojenské vybavení bojové družiny před husitskou revolucí. Soubor militárií z hradu Orlík u Brandýsa nad Orlicí, *Památky archeologické CVII*, 279-352.
- Žákovský, P. – Hošek, J. – Cisár, V. 2012: A unique finding of a great helm from the Dalečín castle in Moravia, *Acta Militaria Mediaevalia* VIII, 91-125.
- Žákovský, P. – Hošek, J. 2015: Kovové artefakty. In: *Veselí nad Moravou. Středověký hrad v říční nivě* (Plaček, M. – Dejmal, M., edd.), 220-251. Brno.

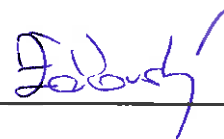
PRÁCI K OBHAJOBĚ: NEDOPORUČUJI

NÁVRH NA KLASIFIKACI BAKALÁŘSKÉ PRÁCE:

NEVYHOVĚL

22.5. 2017

Datum

Podpis